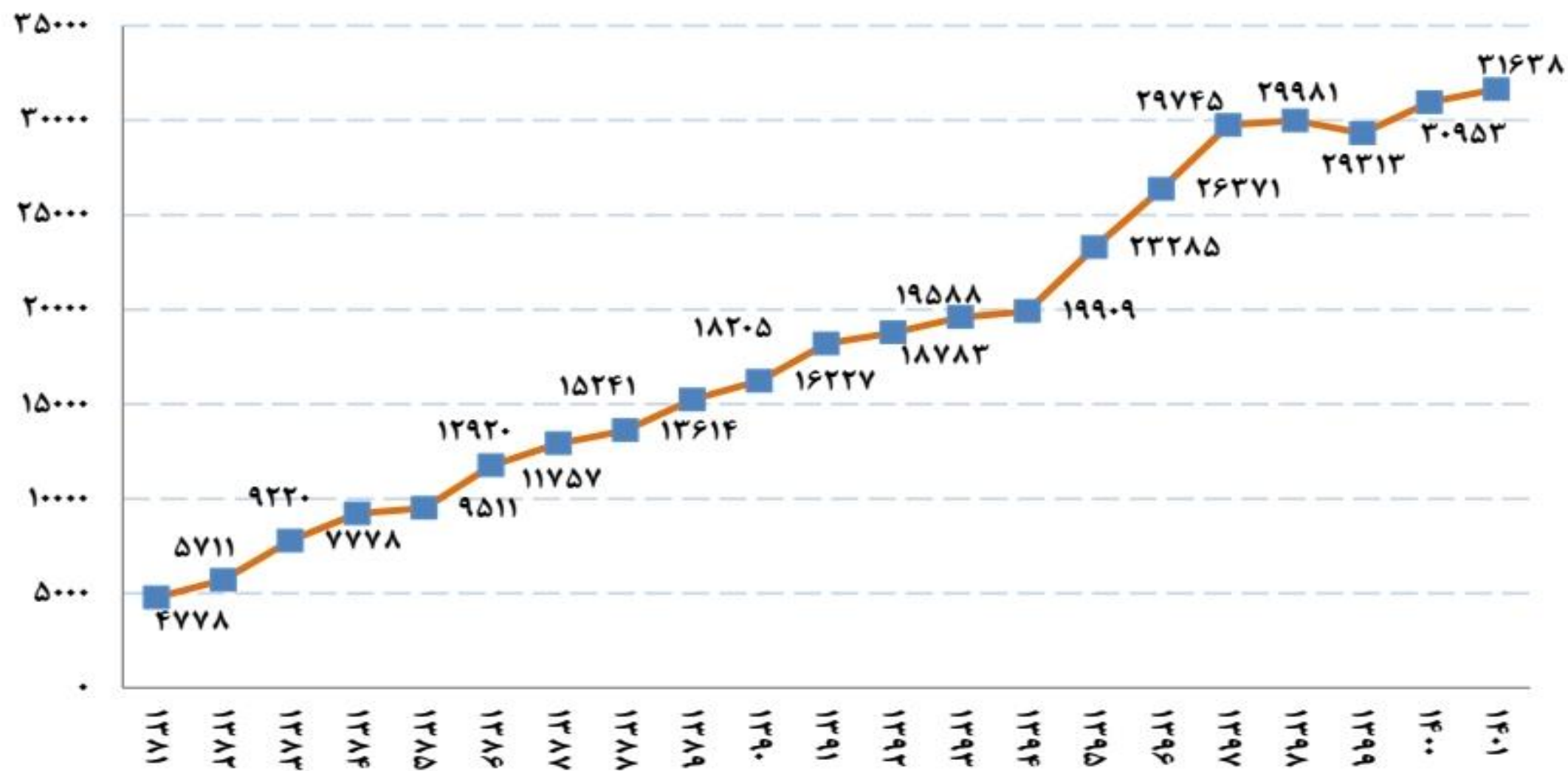

تخلفات انتظامی و قصور پزشکان و راههای پیشگیری از آنها

دکتر علی محمد علی محمدی
متخصص پزشکی قانونی
عضو هیات مدیره انجمن علمی پزشکان قانونی ایران

نمودار ۴-۴- تعداد پرونده کمیسیونهای به نتیجه رسیده از سال ۱۳۸۱ الی ۱۴۰۱

دلایل افزایش شکایت از کادر درمان

- آگاهی جامعه
- تبلیغات نادرست
- افزایش خدمات پزشکی غیر ضروری
- رفتار کادر درمان
- تشویق حقوقدانان
- اتهام زنی همکاران

خلاصه سالنامه آماری ۱۴۰۱

جدول ۷-۴- مقایسه آمار افراد درگیر در پرونده های قصور پزشکی بر حسب رشته تخصصی مشتملی عنه طی سالهای ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱

درصد	۱۴۰۱			۱۴۰۰			رشته تخصصی مشتملی عنه*
رشد	جمع	تبرئه	محکوم	جمع	تبرئه	محکوم	
-۹,۶	۱۷۳۳	۸۷۷	۸۵۶	۱۹۱۸	۱۰۳۴	۸۸۴	جراحی عمومی
-۵,۰	۱۶۲۹	۶۶۱	۹۶۸	۱۷۱۵	۷۲۰	۹۹۵	دندانپزشکی
-۱,۴	۱۴۳۷	۸۸۷	۵۵۰	۱۴۵۸	۹۴۶	۵۱۲	جراحی زنان و زایمان و نازایی
-۱۱,۲	۱۰۶۷	۵۰۵	۵۶۲	۱۲۰۲	۶۲۱	۵۸۱	پزشک عمومی
۲,۵	۹۹۳	۶۷۶	۳۱۷	۹۶۹	۶۷۵	۲۹۴	جراحی ارتوپدی
-۳۹,۶	۹۴۳	۷۳۳	۲۱۰	۱۵۶۱	۱۱۹۲	۳۶۹	پرستار
۳۹,۴	۸۳۸	۴۴۳	۳۹۵	۶۰۱	۳۴۴	۲۵۷	جراحی پلاستیک و ترمیمی
۳,۵	۸۲۰	۴۹۰	۳۳۰	۷۹۲	۴۷۴	۳۱۸	جراحی گوش، حلق و بینی
-۲۹,۲	۷۲۴	۴۴۰	۲۸۴	۱۰۲۳	۵۹۰	۴۳۳	مسئول فنی مرکز درمانی
-۲۵,۲	۶۴۵	۴۰۵	۲۴۰	۸۶۲	۵۹۱	۲۷۱	بیهوشی
-۷,۲	۵۷۱	۳۹۷	۱۷۴	۶۱۵	۴۱۶	۱۹۹	جراحی مغز و اعصاب

مسئولیت کادر درمان، تخلفات پزشکی و راه‌های پیشگیری از آنها

کادر درمان از نظر قانونی مسئول خطای خود بوده و اگر خطای آنها سبب ایجاد عارضه یا خسارتی به بیمار گردد و رابطه علیت بین خطا و آسیب و همچنین مسئولیت آنها اثبات شود، مسئول جبران آن می‌باشند.

مسئولیت کادر درمان، تخلفات پزشکی و راه‌های پیشگیری از آنها

تخلفات پزشکی می‌توانند شامل یکی از موارد تخلفات کیفری، مدنی و انتظامی باشند. علاوه بر آن مسئولیت اخلاقی و مسائل اخلاق حرفه‌ای و همچنین جرایم مغایر با شئون حرفه پزشکی نیز دارای اهمیت می‌باشد.

بعضی از موارد،

مانند گواهی خلاف واقع و افشای سِر بیمار،

هم به‌عنوان تخلف انتظامی و هم به‌عنوان تخلف کیفری،
قابل پیگیری است.

مسئولیت و انواع آن از نظر علم حقوق

1. مسئولیت اخلاقی
2. مسئولیت مدنی
3. مسئولیت کیفری
4. مسئولیت انتظامی

خطای حرفه‌ای (خطای مرتبط با شغل فرد یا خطای انتظامی) و خطاهای دیگر (جرائم) با همدیگر تفاوت‌هایی دارند.

1- خطای حرفه‌ای؛ تخلف از مقررات حرفه‌ای بوده ولی جرم؛ تخلف از اصول و قواعدی است که ارتباطی با حرفه فرد ندارد.

2- مجازات‌های این دو خطا نیز با هم متفاوت بوده، مجازات جرم شامل: زندان، تبعید، جزای نقدی، شلاق و حتی اعدام می‌باشد. اما مجازات خطای حرفه‌ای (انتظامی) در حیطه شغل بوده، حداکثر می‌توانند اخراج یا انفصال از آن شغل باشد.

خطای حرفه‌ای (خطای مرتبط با شغل فرد یا خطای انتظامی) و خطاهای دیگر (جرائم) با همدیگر تفاوت‌هایی دارند.

3- علاوه بر این خطاهای عمومی یا جرم در قانون تعریف شده و مجازات‌های آن مشخص گردیده است در حالی که مجازات خطاهای انتظامی در دستورالعمل‌های مربوط به آن شغل آمده است.

4- خطاهای عمومی در دادگاه‌های کیفری یا حقوقی رسیدگی می‌شوند در حالی که خطاهای انتظامی در دادگاه‌های انتظامی مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.

5- خطاهای عمومی توسط عرف عام یا عموم مردم مورد ارزیابی قرار می‌گیرند، در حالی که خطاهای انتظامی توسط متخصصین آن حرفه یا عرف خاص سنجیده می‌شوند.

جرائم مغایر با شئون حرفه پزشکی

پزشکان همواره از موقعیت اجتماعی بسیار بالایی برخوردار بوده‌اند. هر چیزی که باعث مخدوش شدن این رابطه دو جانبه شود و باعث کاهش استحکام آن گردد، پسندیده نیست. قانونگذار برای پیشگیری از بروز چنین وضعیتی قوانینی را وضع کرده است که به موجب آن‌ها هرگونه اقدام مغایر با شئون حرفه پزشکی تخلف انتظامی و در برخی موارد جرم محسوب می‌گردد.

مسئولیت مدنی پزشکی

تخلفات مدنی، مانند جرائم شبه عمد و غیر عمد، که موارد قصور پزشکی را نیز در بر می‌گیرد، قابل بیمه شدن بوده و درمانگر قصد آسیب یا صدمه به فردی را نداشته ولی به صورت ناخواسته سبب ایجاد آن شده است. قصور و تقصیر پزشکی به صورت مفصل‌تر در ادامه خواهد آمد.

به بیان ساده‌تر، مسئولیت مدنی؛ به معنای تعهد به جبران خسارت است.

مسئولیت مدنی :

تعهد به جبران خسارت

ماده 1 قانون مصونیت مدنی مصوب 7/2/1339:

هر کس بدون مجوز قانونی عمدا یا در نتیجه بی احتیاطی به جان یا سلامتی یا مال یا آزادی یا حیثیت یا شهرت تجاری یا به هر حق دیگری که به موجب قانون برای افراد ایجاد گردیده، لطمه ای وارد نماید که موجب ضرر مادی یا معنوی دیگری گردد، مسئول جبران خسارت ناشی از عمل خود می باشد.

مسئولیت کیفری پزشکی

مسئولیت کیفری، مبتنی بر قصد و نیت بد می باشد. در صورتی فاعل فعل زیان بار، مجازات می گردد که: فعل او جرم تلقی گردد. هنگامی یک عمل جرم است که دارای 1- عنصر معنوی (سوءنیت عام و سوءنیت خاص) 2- عنصر مادی 3- عنصر قانونی (قانون نیز باید آن عمل را جرم و مستوجب مجازات بداند) باشد. در مسئولیت کیفری، علاوه بر مجنی علیه، جامعه نیز از وقوع جرم متضرر می شود در حالی که در مسئولیت مدنی، متضرر فقط شخص خصوصی است.

مسئولیت کیفری پزشک

هنگامی پزشک از لحاظ کیفری مسئول است که عمل ارتكابی او، توأم با سوءنیت باشد و قانون نیز آن را مستوجب مجازات بداند.

از جمله تخلفات کیفری، **صدور گواهی خلاف واقع**، افشای راز بیمار و سوء رفتار حرفه‌ای می‌باشد. تخلفات کیفری از مواردی است که **قابل بیمه شدن نبوده** و مجرم باید مجازات آن را طبق مقرراتی که قانون تعیین کرده است، تحمل نماید.

مسئولیت انتظامی پزشکی

تخلفات انتظامی که در نظام پزشکی بررسی می‌شوند، عبارتند از مواردی که بیمار از مداخله پزشکی آسیب ندیده ولی پزشک در کار خود تخلف کرده است. مانند تأخیر در ویزیت بیمار یا غیبت در محل کار که با صدمه به فردی همراه نیست ولی سبب بی‌نظمی در محل کار شده است که این گونه موارد نیز قابل بیمه شدن نیستند.

پزشکان و کادر درمان ملزم به رعایت آئین نامه‌ها و دستورالعمل‌های پزشکی و پرهیز از امور خلاف شأن و حیثیت پزشکی می‌باشند. در صورت وقوع تخلف از این نوع، این موارد در سازمان نظام پزشکی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد.

مسئولیت اخلاقی پزشکی

مسئولیت اخلاقی، عبارت است از اینکه انسان در مقابل وجدان خویش پاسخگوی خطای ارتكابی خود باشد. بنابراین مسئولیت اخلاقی، کاملاً جنبه درونی و شخصی دارد و برای مسئول شناختن فاعل، لازم است که اندیشه و وجدان وی بازرسی شود. به عبارت دیگر مسئولیت اخلاقی، الزامی است که شخص در وجدان خویش در برابر پندار، گفتار و رفتار خود دارد. مهمترین آداب پزشکی، راستگویی، رازداری، احترام و برخورد مناسب با بیمار است.

مسئولیت اخلاقی با مسئولیت مدنی، خطای انتظامی و گاهی با مسئولیت کیفری تداخل پیدا می‌کند که نمونه آن، افشای اسرار پزشکی است که در قوانین برخی کشورها از جمله ایران جرم تلقی شده است.

قصور چیست؟

چه موقع می گوئیم فردی مرتکب قصور شده است؟
چه موقع گفته می شود پزشکی مرتکب قصور پزشکی شده است؟
انواع قصور پزشکی کدام است؟
نحوه رسیدگی به قصور پزشکی چگونه است؟
مراجع ذیصلاح رسیدگی به قصور پزشکی کدامند؟

برای آنکه بتوان گفت فردی مرتکب قصور شده باید:

- 1- فردی که مرتکب قصور می شود وظیفه یا مسئولیتی در قبال فرد دیگر داشته باشد.
- 2- در اجرای وظیفه یا مسئولیت فوق، کوتاهی کرده باشد.
- 3- در نتیجه کوتاهی نمودن در مسئولیتی که نسبت به فرد داشته، وی دچار آسیب و زیان شده باشد.

برای اطلاق لفظ “قصور پزشکی”:

- 1- فرد باید بیمار پزشک باشد و در واقع پزشک مراقبت پزشکی و درمان وی را پذیرفته باشد.
- 2- پزشک باید اعمالی انجام داده باشد که از نظر معیارهای پزشکی قابل پذیرفتن نمیباشد و یا بطور شایعتر اعمالی را که بعنوان اقدامات پذیرفته شده پزشکی باید انجام می‌داد، انجام نداده باشد.
- 3- در نتیجه انجام عملی که نباید انجام میشد و یا انجام ندادن کاری که باید انجام می‌گرفت، بیمار متحمل آسیب شده باشد.

انواع قصور پزشکی :

بی مبالائی

بی احتیاطی

عدم مهارت

عدم رعایت نظامات دولتی

بی مبالاتی:

انجام ندادن کاری که باید انجام
می‌گرفت را بی‌مبالاتی گویند؛ مانند
عدم معاینه‌ی دقیق، نگرفتن شرح
حال، انجام ندادن مقدمات عمل
جراحی، مانند رادیو گرافی، آزمایش،
تأیید بیهوشی یا قلب و موارد مشابه.

مثال 1:

فردی دچار دندان درد شده و توسط پزشک ویزیت میشود (با این کار وی مسئولیت بیمار را پذیرفته است). پزشک با معاینه بالینی تشخیص پوسیدگی دندان گذاشته و دندان را می کشد. قبل از کشیدن دندان، پزشک اقدام به رادیوگرافی دندان نمی نماید در انتهای ریشه دندان یک همانژیوم وجود داشته و با کشیدن دندان خون ریزی شدیدی رخ داده و عواقب وخیمی ایجاد می شود.

در این مثال پزشک از انجام رادیوگرافی غفلت کرده و مرتکب بی مبالاتی شده است.

مثال 2:

در صورتیکه پزشک در مواجهه با بیمار مارگزیده از انجام برخی اقدامات روتین نظیر تجویز آنتی سرم خودداری کند و بدنبال آن بیمار دچار عوارض گردد در اینصورت پزشک مرتکب بی مبالاتی شده است.

مثال 3:

قبل از کشیدن دندان، پزشک اقدام به رادیوگرافی دندان نمی نمایند.
ریشه دندان های خلفی فک بالا در مجاورت بسیار نزدیک کف
سینوس ماگزیلاری بوده و با کشیدن دندان **پرفوراسیون سینوسی** رخ
می دهد.

مثال 4

دختر بچه ای با سابقه اختلالات انعقادی جهت عمل تونسیلکتومی به پزشک مراجعه می نماید. پزشک بدون گرفتن شرح حال و توجه به بیماری زمینه ای و بررسیهای لازم اقدام به جراحی نموده و متعاقب خونریزی شدید و شوک هیپو ولمیک ناشی از آن فوت می نماید.

مرد مسنی با درد ناحیه اپی گاستر به اورژانس مراجعه می نماید پزشک معاینه کننده بدون توجه به سن وی و احتمال وجود بیماری قلبی و بدون گرفتن ECG بیمار را با تجویز آنتی اسید مرخص می نماید. بیمار چند ساعت پس از مراجعه به منزل بدنبال MI فوت می نماید.

مثال 5:

پزشک جراح روز بعد از عمل جراحی توسط پرستار کشیک، تلفنی از وخیم شدن حال بیمار مطلع شده و به صدور دستورات تلفنی اکتفا کرده و از حضور بر بالین بیمار خودداری میکند. در صورتیکه بدنبال این غفلت پزشک، بیمار دچار عوارض شود و یا فوت کند، پزشک مرتکب بی مبالاتی شده است.

مثال 6:

فردی دچار حادثه شده و توسط مسئول اورژانس ویزیت میشود (با این کار وی مسئولیت بیمار را پذیرفته است). مصدوم در اثر افتادن روی دستش از درد مچ دست شاکی است. پزشک با معاینه بالینی تشخیص ضرب دیدگی جزئی گذاشته و با دستور داروئی وی را مرخص میکند. مصدوم بعد از مدتی بعلت استمرار درد و تورم ناحیه مچ دست به طبیب دیگری مراجعه و در رادیوگرافی تشخیص شکستگی داده میشود و علیرغم درمان مقتضی دچار عوارضی (نظیر بدجوش خوردن ، استئوآرتریت و ازکارافتادگی) میشود. در این مثال پزشک اورژانس از انجام رادیوگرافی غفلت کرده و مرتکب بی مبالاتی شده است.

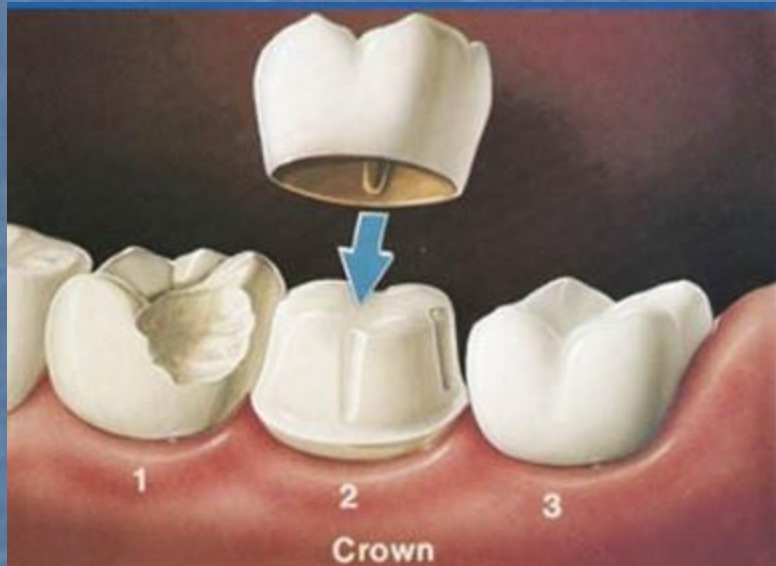
بی احتیاطی:

بی احتیاطی: انجام دادن کاری که نباید انجام
می گرفت را بی احتیاطی گویند؛ مانند کشیدن
دندان اشتباه، قطع عصب یا شریان در جراحی
و تزریق داروی بی مورد.

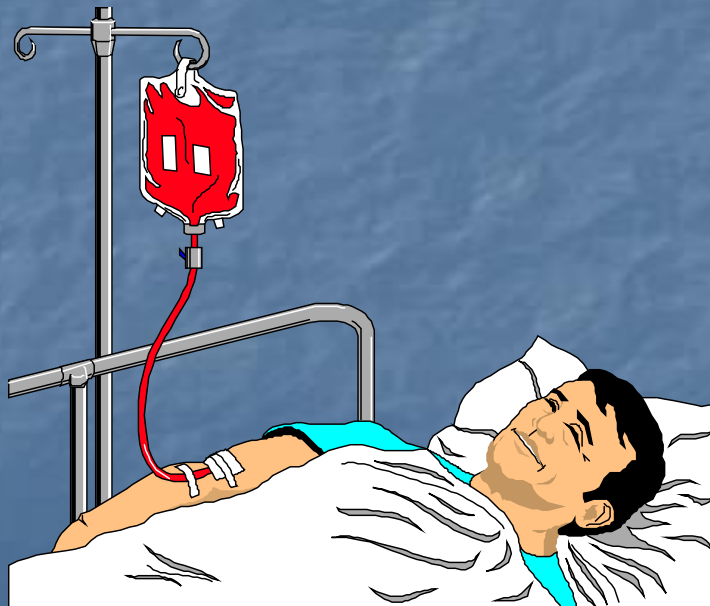
مثال از بی احتیاطی

معمولاً پزشکان جهت برطرف کردن مشکلات ظاهری (مانند رنگ دندان و ...) در فک بالا به ترتیب از اقدامات ساده و کم عوارض شروع کرده و در نهایت راه های سخت تر و پیچیده تر را انتخاب می کنند. مثلاً برای موضوع تغییر رنگ در ابتدا اقداماتی نظیر کارهای ترمیمی سطحی انجام می شود و روکش کردن دندان در انتهای طیف درمان می تواند در نظر گرفته شود.

مثال 1:

جا گذاشتن وسایل جراحی یا گاز و امثال آن در داخل شکم بیماری که تحت عمل جراحی قرار گرفته است.

مثال 2:

پاره کردن روده در برخی اعمال جراحی شکم مثل جراحی کیسه صفرا و غیره

پاره کردن رحم حین کورتاژ

بستن حالب در هنگام برخی از اعمال جراحی زنان
هرگونه دستکاری نابجا در اعضای که در مجاورت عضو مورد عمل قرار دارند

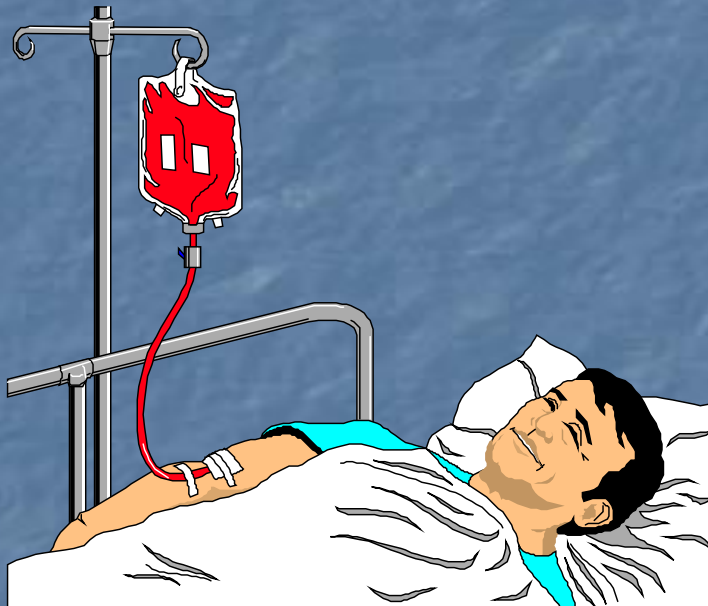
تجویز دارو با دوز اشتباهی بیش از میزان دوز درمانی
اشتباه در اتصال اکسیژن و سایر گازهایی که در اطاق عمل مورد استعمال دارند

تزریق وریدی دارویی که منع مصرف وریدی دارد

مثال 3:

هنگام ترمیم دندان معیوب فرز به
دندان سالم برخورد کرده و به مینای
دندان آسیب می زند.

مثال 4:

□ دندان پزشک داروی لیدوکائین را داخل رگ تزریق می کند و بیمار به دلیل آریتمی قلبی فوت می کند

چند مثال دیگر

- تجویز دارو با دوز اشتباهی بیش از میزان دوز درمانی
- تزریق وریدی دارویی که منع مصرف وریدی دارد
- کشیدن دندان سالم
- آسیب دندان یا لثه یا فک با دستکاری غیر استاندارد و ...

بعضی از خطاهای پزشکی، ترکیبی از بی احتیاطی و بی مبالاتی است

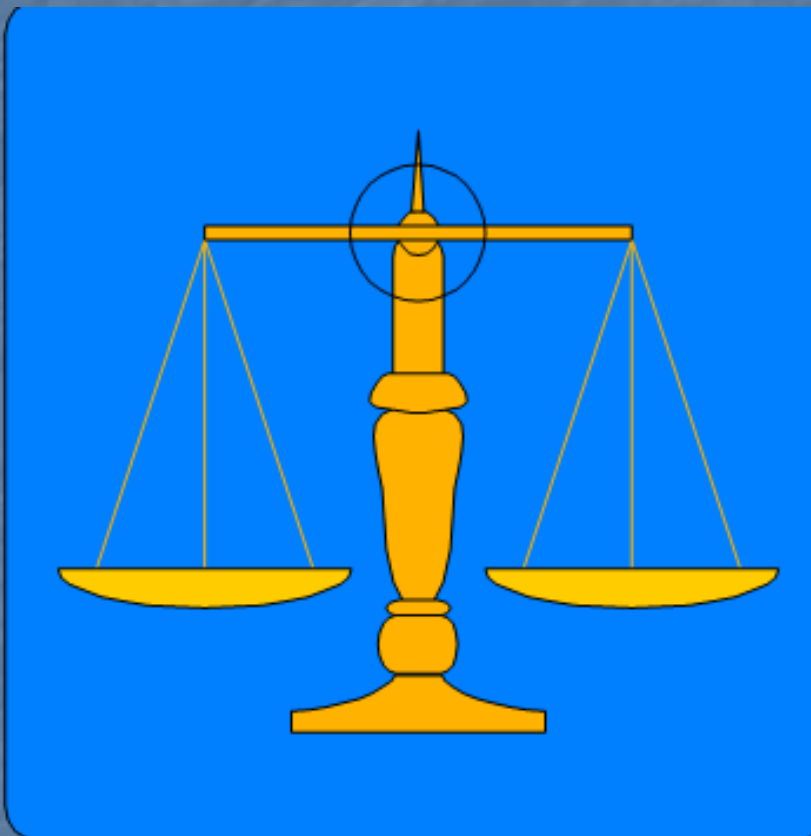
- کشیدن دندان سالم (بی احتیاطی) به جای دندان خراب (بی مبالاتی)!
- تجویز داروی آ (بی احتیاطی) به جای داروی ب (بی مبالاتی)!

عدم مهارت:

ناتوانی در انجام اموری تخصصی که توانایی یا کارایی خاصی لازم دارند. عدم مهارت ممکن است ناشی از تازه کاری و کم تجربگی باشد و یا ناشی از عدم بهره وری کافی از دانش پزشکی . عدم مهارت ممکن است عملی باشد و یا علمی. (به بیان دیگر عدم مهارت یعنی عدم آشنایی متعارف به اصول و دقایق علمی و فنی کار معین)

مثال از عدم مهارت

اقدامات و درمانی ترمیمی و زیبایی نظیر
ارتودنسی و ایمپلنت نیاز به اطلاعات علمی و
به روز و همچنین توانایی و مهارت عملی
برای پیاده کردن مسائل علمی دارد و با طی
یک دوره چند روزه نمی توان متخصص
کاشت دندان شد.

مثال 1:

زن جوانی در اولین بارداری خود بدنبال سقط جنین دچار خونریزی شده و به جراح متخصص زنان مراجعه و تحت درمان کورتاژ قرار گرفته است. در حین عمل، رحم سوراخ شده (بی احتیاطی) و قوسی از روده از سوراخ وسیع رحم وارد آن شده و جراح به تصور آنکه بقایای جفت است روی آن کورت کشیده و منجر به پارگی متعدد روده گردیده است (عدم مهارت). در ادامه با پیرون زدن بیشتر روده جراح زنان متوجه خطای خود شده و با کمک گرفتن از جراح عمومی نسبت به برداشتن آن قسمت از روده و ترمیم رحم اقدام مینماید. در انتها بدلیل ادامه خونریزی تحت عمل هیسترکتومی قرار گرفته و برای همیشه از نعمت بچه دار شدن محروم می گردد.

مثال 2:

- پزشک تازه کاری اقدام به درمان کانال ریشه Root Canal Therapy می کند، به دلیل عدم انجام اصولی کار بعد از پر کردن دندان، بیمار همچنان از درد دندان شکایت دارد. بیمار با مراجعه به متخصص درمان ریشه (اندودنتیست) متوجه این مشکل شده و مجددا اقدام به درمان کانال ریشه می نماید.
- پزشک به دلیل عدم مهارت سبب تحمیل جراحی مجدد بر بیمار شده است.

نمونه های دیگری از عدم مهارت:

عدم بکارگیری تکنیک صحیح در پزشکی
عدم توانایی مقابله صحیح با برخی عوارض احتمالی قابل
پیش بینی
انجام اقداماتی خارج از حیطه تخصصی که منجر به عارضه
و آسیب بیمار گردد
انجام جراحی های تخصصی توسط پزشک عمومی در
صورتی که به علت عدم تبحر کافی منجر به عارضه گردد

عدم رعایت نظامات دولتی:

منظور نظامات خاص مربوط به صاحبان حرفه های پزشکی و رشته های وابسته است . این نظامات خاص، شامل قوانین و آیین نامه های نظام پزشکی و دستورالعملهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و بخشنامه های مراکز علمی و درمانی و هرگونه قانون، مصوبه، آیین نامه، بخشنامه و دستورالعملهایی که از طرف قانونگذار یا مقامات صلاحیتدار در امور پزشکی وضع گردیده میباشد.

عمل نکردن به هر کدام را عدم رعایت نظامات دولتی میگویند.

مثال از عدم رعایت نظامات دولتی

طبق دستورالعمل های مربوطه در مطب
پزشکی باید تجهیزات مورد استفاده
ضد عفونی شوند و یا وسایل و امکانات
پزشکی خاصی وفق چک لیست ها وجود
داشته باشند.

مثالهایی از عدم رعایت نظامات دولتی:

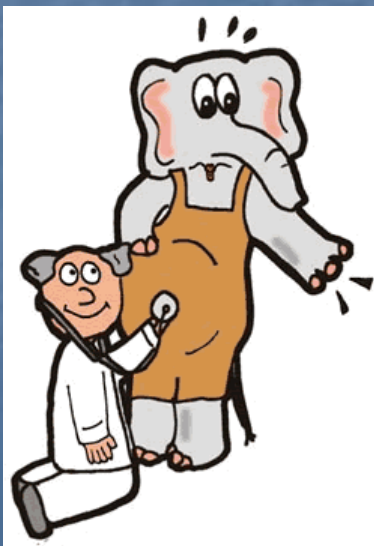
عدم پذیرش بیماران اورژانسی
تجویز داروهای ممنوعه
افشای اسرار بیماران (به جز به موجب قانون)
تحمیل مخارج غیر ضروری به بیمار
ایجاد رعب و هراس در بیمار با تشریح غیر واقعی وخامت
بیماری
تبلیغات گمراه کننده و....

عدم رعایت نظامات دولتی، علاوه بر محکومیت کیفری و جبران خسارت وارده، ممکن است منجر به محکومیت انتظامی پزشکان نیز بشود. مواردی از عدم رعایت نظامات دولتی که صرفاً به صورت خطا اتفاق افتاده و موجب ضرر و زیان اشخاص دیگر نشده باشد، موجب مسئولیت کیفری نخواهد بود.

مثال:

بیماری به علت شکم حاد جراحی به بیمارستان شماره 1 مراجعه میکند. پزشک اورژانس بیمارستان از پذیرش وی خودداری میکند (عدم رعایت نظامات دولتی) و بدون هرگونه اقدام خاصی با وسایل نقلیه متفرقه به بیمارستان شماره 2 ارجاع میدهد و در آنجا بلافاصله تحت درمانهای مقتضی قرار گرفته و بهبود می یابد.

در این مثال تخلف بیمارستان شماره 1 ، یک تخلف انتظامی است و منجر به محکومیت انتظامی در نظام پزشکی خواهد شد ولی مسئولیت کیفری نخواهد داشت.

چنانچه همان مریض امکان دسترسی به موقع به بیمارستان دیگر را پیدا نمیکرد و به علت تاخیر در درمان مقتضی دچار عوارض یا احیاناً مرگ میگردد، علاوه بر محکومیت انتظامی مسئولیت و محکومیت کیفری نیز در انتظار پزشک اورژانس بیمارستان شماره 1 بود.

مثال:

بیماری به علت پوسیدگی سطحی به پزشک مراجعه کرده و پزشک با وخیم و انمود کردن وضعیت دندان، بیمار را مجبور به تحمل هزینه های درمانی سنگین می کند.

در اینجا سه تخیف

تحمل هزینه غیر ضروری

انجام اقدام غیر ضروری و

ایجاد رعب و هراس

توام صورت گرفته است.

قصور ترکیبی

- سقط جنین و مرگ مادر
- بستن شریان بجای لوله رحمی
- تجویز داروی A بجای B

عوامل موثر در طرح شکایت بیماران از پزشکان:

تحلیل داده‌های آماری حکایت از افزایش
تعداد شکایت از پزشکان دارد که غالب آنان
مسائلی قابل اجتناب بوده و اطبا می‌توانند با
دقت نظر در انجام وظایف و حفظ خونسردی
و توجه به وضع روحی بیمار و اطرافیان او
و شرایط اقتصادی آنان و نیز امکانات
درمانی خود از بروز بسیاری از این
شکایات پیشگیری نمایند.

عوامل موثر در طرح شکایت بیماران از پزشکان:

- 1- عوامل رفتاری
- 2- آگاهی ندادن به بیمار و اطرافیان او درباره عوارض احتمالی و خطرات غیر قابل پیش بینی
- 3- مسائل مالی و هزینه درمان
- 4- عامل رشته تخصصی
- 5- دخالت و تحریک سایر همکاران
- 6- نگرفتن شرح حال کامل و عدم تکمیل دقیق پرونده قبل از اقدامات درمانی
- 7- قصور در مراقبتهای بعد از عمل جراحی
- 8- انتخاب بیمار
- 9- عدم مطالعه کافی و نداشتن اطلاعات کافی از تازه های پزشکی
- 10- مجهز نبودن مراکز درمانی به وسایل و لوازم ضروری پزشکی
- 11- نقص در مدیریت و عدم استفاده صحیح از نیروی انسانی و لوازم و تجهیزات
- 12- بی توجهی به مسائل فرهنگی، سنن و آداب قبیله ای و اعتقادی

1- عوامل رفتاری:

در صورت ایجاد عوارض ناگوار بدنبال اقدامات درمانی، از آنجا که انتظارات بیمار یا اطرافیان وی برآورده نشده، لذا آنان ناخواسته حالت روحی و خلقی غیر عادی خواهند داشت و بدین لحاظ بروز عکس - العمل غیر منطقی و سنجیده کادر درمانی منجر به آزرده‌گی بیمار و اطرافیان و نیز بدتر شدن اوضاع خواهد شد که در انتها منجر به شکایت بیمار میشود.

بنابراین رفتار مهربانانه، منطقی و سنجیده پزشک میتواند از بروز نارضایتی بیشتر و ابراز شکایت رسمی پیشگیری کند. (مهمترین عامل)

2- آگاهی ندادن به بیمار و اطرافیان او درباره عوارض احتمالی و خطرات غیر قابل پیش بینی (یا دادن امیدواری بیش از حد و خارج از انتظارات علمی و پزشکی به بیمار)

اصولا بیماران امیدوار، در مقایسه با بیماران ناامید پاسخ بهتری به درمان میدهند، ولی القاء امید به بیمار نباید اغراق آمیز، فریبکارانه و اخیانا سودجویانه باشد.

بیمار و یا بستگان وی بایستی تا حد امکان از ماهیت بیماری، راههای درمانی موجود و عوارض احتمالی آگاهی یابند و در صورت بروز عوارض، آمادگی پذیرش آنرا داشته باشند.

میزان آگاهی دادن به بیمار نیز متاثر از وضعیت روحی و شرایط فرهنگی و اجتماعی بیمار است که درک این مهم نیز بر عهده پزشک است.

(3) هزینه درمان

یکی از مسائل مهم، موضوع هزینه درمان است. تعداد بیماران بخشهای دولتی بسیار بیشتر از بخش خصوصی است، ولی تعداد شکایات از بخشهای خصوصی معمولاً بیشتر است بدین معنا که اگر نتیجه درمان رضایت بخش نباشد و یا منجر به فوت بیمار گردد، منجر به شکایت خواهد شد. بهتر است بیمارانی که برای درمان و جراحی انتخاب می شوند با توجه به پیش بینی تقریبی نتیجه عمل و لحاظ نمودن وضعیت تمکن مالی انتخاب شوند و در صورت بروز خطر و عوارض طوری اقدام گردد که هزینه درمان برای بیمار و خانواده او خیلی گران و سنگین جلوه ننماید.

4) عامل رشته تخصصی

هر چه نوع بیماری مهمتر و نحوه درمان دشوارتر باشد، احتمال بروز عوارض بیشتر است. لذا تعداد شکایات در رشته های جراحی معمولاً بیشتر از سایر رشته هاست. (پزشکی از رشته های پرشکایت است).

(5) دخالت سایر همکاران

رفتار سایر همکاران تاثیر بسزایی در بروز شکایت از پزشکان دارد. یکی از مهمترین مباحث اخلاق پزشکی، رفتار نرسینگ و همچنین پزشکانی است که بعد از عدم حصول نتیجه مطلوب، بیمار به آنها مراجعه مینماید.

اگر بنظر پزشک درمان قبلی صحیح نبوده،
باید جانب احتیاط را رعایت کرده و از
تحریک بیمار بر علیه پزشک قبلی پرهیزد.
در صورت لزوم، پزشکان میتوانند نظر خود
را بطور محرمانه به پزشک قبلی تذکر دهند.

چه بسا مواردی که، علیرغم
اذعان به درمان صحیح، عوارض
مربوط به ماهیت بیماری، توسط
برخی همکاران به پزشک معالج
نسبت داده شده باشد و ...

6) نگرفتن شرح حال و عدم تکمیل پرونده پیش از اقدام درمانی

گاهی بیمار حتی پس از اخذ شرح حال و معاینه توسط پزشک در مطب، به بیمارستان یا مطب پزشک دیگر ارجاع، ولی توسط پزشک دیگری عمل می شود و لذا طبیب جراح، شخصا شرح حال نگرفته و معاینات کافی انجام نداده و اصولاً بیمار، او را پزشک خود نمی داند. در این گونه موارد است که بجای دندان سمت راست، دندان سمت چپ بیمار ترمیم می شود و...

7) مراقبتهای بعد از عمل

مسئولیت بیمار از لحظه پذیرش تا بهبودی کامل بر عهده پزشک معالج است. جراح باید بعد از عمل جراحی، بیمار خود را ویزیت کرده و همواره برای بیمار قابل دسترسی باشد. رها کردن بیمار بعد از عمل جراحی، حتی در موارد موفقیت آمیز، می تواند در صورت بروز عوارض بعدی منجر به شکایت شود.

(8) انتخاب بیمار

پزشک باید بیماری را جهت درمان یا عمل قبول کند که در توان علمی او باشد. در غیر اینصورت باید غرور خود را بشکند و توقع مالی را به کناری نهد و بزرگوارانه بیمار را جهت درمان مقتضی به همکاران دیگر و بیمارستانهای تخصصی راهنمایی کند.

Patient selection criteria

- Great expectations
- Excessively demanding patients
- The indecisive patients
- The immature patients
- The secretive patients
- Familial disapproval
- The” surgiholic “
- Patients you do not like (or who do not like you)

در بسیاری از موارد بیماران به علت مشکلات اجتماعی یا
شخصیتی و روانی از پزشک شکایت می کنند و این به معنی عدم
توان علمی یا تخصصی طبیب معالج نیست.
(این موضوع بخصوص در حوزه زیبایی بیشتر دیده می شود.)

(9) عدم مطالعه کافی و نداشتن اطلاعات جدید پزشکی

انتخاب روشهای درمانی و جراحی غیر علمی، قدیمی و متروک یکی از علل شکایت از پزشکان است. پزشک باید به تازه ترین اطلاعات پزشکی و تکنیکهای جراحی آگاه باشد تا از روشهای قدیمی و متروک و منع شده استفاده نکند.

با گذشت زمان بسیاری از داروها یا روشهای درمانی به علت بروز عوارض و ناکفایتی در درمان منع میگردند، لذا استفاده از منابع علمی جدید از ملزومات پزشکی است.

بخاطر داشته باشید ! بیمار اگر آسیب ببیند ممکن است شکایت نکند. ولی اگر آزرده شود، خیلی محتمل است که شکایت نماید

مشکلات مربوط به دلایل

نبودن شهود

اصل بداهت وجود

تصدیق کارشناسان

راههای کاهش شکایت

- افزایش دانش و مهارت
- پایبندی به قانون
- رعایت اخلاق
- پذیرش بیمار مناسب
- برقراری رابطه مناسب درمانگر با بیمار
- مستند سازی

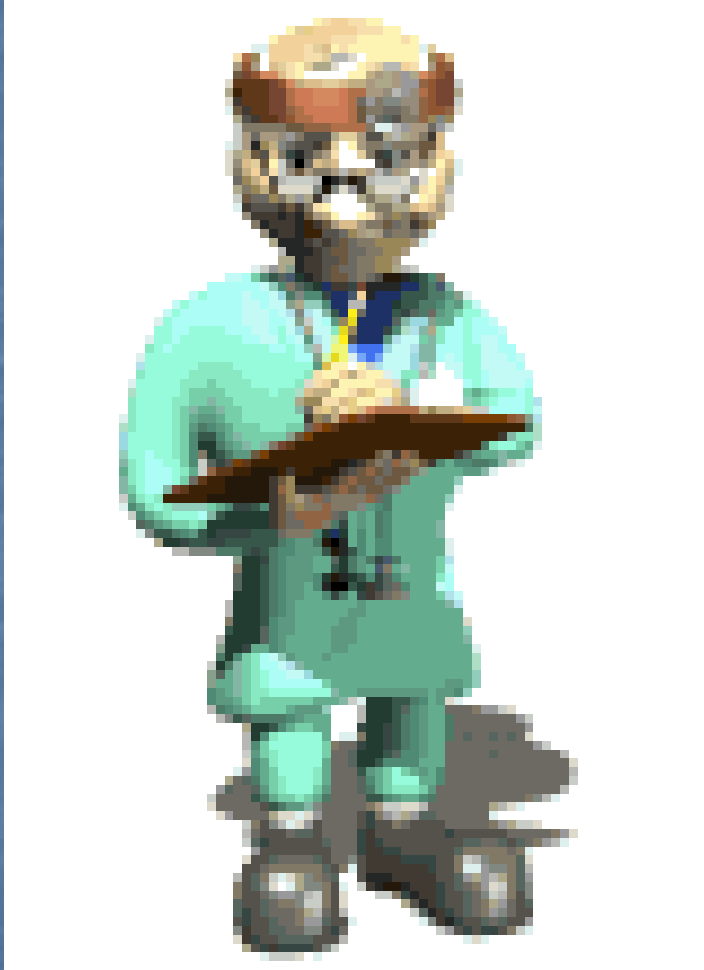

شرایط عدم قصور در امور پزشکی :

اقدامات پزشک قانونی باشد
قصد درمان داشته باشد (عدم سوء نیت)
اقدامات درمانی، اخلاقی و مشروع باشد
موازن علم پزشکی رعایت شده باشد
رضایت نامه و برائت نامه اخذ شده باشد

بطور خلاصه :

اقدامات پزشک باید مبتنی بر موازین علمی، قانونی و اخلاقی باشند. در غیر اینصورت ولو از بیمار رضایت یا برائت نامه هم اخذ شده باشد، باز هم پزشک و کادر پزشکی مسئول خواهند بود.

برگرفته شده از کتاب: پزشکی قانونی بالینی

کتاب فروشی دانیال حکیم

09044969467

پزشکی قانونی بالینی

نویسنده: دکتر علی محمد علی محمدی

متخصص پزشکی قانونی